

УДК 371.134.

Віталіна Вячеславівна Любіва,

асистент кафедри дошкільної педагогіки
і психології Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка,
e-mail: vitalion07@i.ua

ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПОНЕНТІВ ТА РІВНІВ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті описані основні компоненти готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації, а саме мотиваційний, когнітивний діяльнісний. Беручи до уваги рівні та показники готовності кожного з вищезазначених компонентів, розроблено рівневу структуру готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації: високий, середній, низький. Описаний констатувальний етап експериментального дослідження.

Ключові слова: творча самореалізація, готовність до творчої самореалізації, компоненти та рівні готовності до творчої самореалізації.

Постановка проблеми. У процесі євроінтегрування вітчизняна вища освіта не зможе бути якісною та європейською, якщо ми не приділятимемо належної уваги якості дошкільної освіти, що є першою сходинкою в ціложиттєвому розвитку особистості. Реалізація нових концепцій дошкільної освіти передбачає професійну підготовку висококваліфікованих конкурентоспроможних, креативних (або здатних до творчої самореалізації) вихователів дошкільних закладів.

З цих позицій дослідження проблеми підготовки бакалаврів дошкільної освіти до творчої самореалізації в професії є актуальним. Актуальність підтверджується низкою виокремлених нами суперечностей: між традиційним характером системи професійної підготовки майбутнього вихователя, що спрямована на передавання знань учасникам освітнього процесу, і необхідністю розвитку творчого потенціалу особистості студента; між потребою дошкільних закладів у творчих вихователях і недостатньою розробленістю навчально-методичного комплексу їхньої фахової підготовки, необхідністю розвитку обдарованої особистості і недостатнім рівнем готовності вихователів до творчої самореалізації в професійній діяльності.

Аналіз стану професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів свідчить про недостатню реалізацію формування їхньої готовності до творчої діяльності; основну увагу в процесі університетського навчання звертають на оволодіння знаннями про особливості розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку.

Незважаючи на інтерес учених до питань творчого розвитку особистості в умовах вищої школи (Л. Артемова, В. Берека, Г. Беленька, А. Богуш, К. Волинець, Л. Галаманжук, Н. Голота, Н. Грам, І. Дичківська, Л. Друбєцька, Л. Кідіна, Н. Ковалевська, Л. Козак, О. Кучерявий, Н. Лисенко, В. Нестеренко, С. Петренко, Л. Пісоцька, Н. Сайко, Х. Шапаренко, Р. Шаповал та ін.), проблема формування готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до творчої самореалізації в професійній діяльності недостатньо досліджена.

У межах цієї публікації вважаємо за доцільне розглянути результати констатувального етапу експериментального дослідження формування готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації в професійній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику професійної підготовки майбутніх педагогічних кадрів досліджували: загальнотеоретичні проблеми підготовки майбутніх педагогів у ВНЗ – І. Зязюн, Е. Карпова, Н. Кічук, Н. Кузьміна, А. Ліненко, Л. Міщик, Г. Нагорна, Л. Хомич; становлення і розвиток готовності студентів до певного виду педагогічної діяльності: І. Бужина, Н. Волкова, Т. Жаровцева, С. Литвиненко, Г. Троцько, О. Шпак; формування готовності, спрямованої на особистісне і професійне вдосконалення майбутніх педагогів; зокрема морально-психологічної готовності – Л. Кондрашова, готовності до професійного саморозвитку – О. Пехота.

Особливості професійної підготовки фахівців дошкільної освіти вивчали: А. Богуш, Г. Беленька, Н. Грам, Н. Ємельянова, Л. Загородня, Н. Ковальова, Т. Котик, Н. Лисенко, О. Поліщук, Т. Поніманська, Т. Танько, О. Федій та ін.

Проблема формування професійної компетентності висвітлена в наукових працях І. Бега,

С. Гончаренка, І. Зимньої, Н. Кузьміної, А. Маркової, Л. Мітіної, В. Сластьоніна, А. Хуторського та ін.

Питання підготовки фахівців дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу досліджували А. Богуш, Г. Беленька, О. Богініч, В. Нестеренко, Т. Танько та ін.

У психолого-педагогічній літературі дослідженню проблеми готовності педагога до творчої діяльності приділяється належна увага, зокрема змісту педагогічної освіти, орієнтації педагогічних працівників на творчість: І. Зязюн, І. Підласий, І. Гуткіна, С. Сисоєва.

Дослідженню проблеми готовності студентів до певних видів діяльності присвячено роботи таких учених: Д. Узнадзе, О. Ухтомський, В. Пушкін, М. Левітов, М. Дьяченко, Л. Кандибович, Л. Нерсесян, К. Абульханова-Славська, А. Деркач, В. Моляко, С. Максименко, К. Дурай-Новакова, В. Сластьонін, Л. Кондрашова, В. Шадриков, В. Бочелюк, Е. Зеєр, О. Скрипченко, М. Кулакова, О. Кривильова, С. Тарасова, О. Павленко, Т. Шестакова, Л. Султанова, П. Харченко, Л. Гапоненко, О. Серняк, В. Уліч та інші.

Проблемам формування готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації в професійній діяльності присвячено публікації автора, в яких висвітлено: основні наукові підходи до визначення сутності понять «самореалізація», «творча самореалізація» [1]; процес професійної підготовки майбутнього вихователя в сучасному освітньому просторі [2]; самореалізацію як базовий чинник розвитку творчого потенціалу майбутнього педагога [3]; взаємозалежність процесу самореалізації майбутніх вихователів і мотивації як рушійної сили інтерактивної взаємодії [4]; проблему формування готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації у фізичному вихованні дітей дошкільного віку [5]; критерії та показники рівня сформованості готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації [6]; освітні технології як засіб професійної самореалізації майбутніх вихователів [8].

Мета статті. Стаття спрямована на аналіз констатувального етапу експериментального дослідження формування готовності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до творчої самореалізації в професійній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Під час проведення експериментального дослідження нами було вивчено та проаналізовано погляди вчених щодо педагогічної творчості, самореалізації, творчої самореалізації, готовності, професійної готовності; проведено анкетування студентів з метою з'ясувати рівень їхньої обізнаності в темі «Творча самореалізація майбутнього вихователя у професійній діяльності» та ступінь володіння базовими поняттями з теми.

Започатковуючи експеримент, було виокремлено критерії та показники формування готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до творчої самореалізації, створено програму обстеження, що містить: методику обстеження; систему диференціації отриманих результатів за критеріями та їх показниками. Розробляючи критерії, ми виходили з того, що вони є основою для порівняння, зіставлення предметів чи явищ, своєрідним еталоном вираженості певної якості. Критерій становить сукупність показників, що дозволяють виділити певне явище із числа подібних, характеризують його максимально повно і мають свій ступінь вираженості. Зазначимо, що окремо взяті показник та критерій не можуть об'єктивно відобразити рівень сформованості досліджуваного явища чи об'єкта. Тому їх повинна бути достатня кількість, щоб охопити всі сторони професійної готовності до творчої самореалізації майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Водночас визначені критерії мали бути адекватними виокремленим компонентам готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до творчої самореалізації в професійній діяльності – мотиваційному, когнітивному, діяльнісному.

Так, було визначено такі критерії:

1. Мотиваційно-ціннісний із показниками:

- позитивне ставлення до творчої самореалізації;
- інтерес до обраного напрямку підготовки;
- усвідомлення необхідності творчої самореалізації майбутніми вихователями дошкільних закладів

2. Гностичний із показниками:

- обізнаність із технологіями творчої самореалізації особистості;
- знання про творчість та оперування поняттєвим апаратом;
- наявність знань про досвід прояву творчості в професійній діяльності вихователя.

3. Креативно-діяльнісний із показниками:

- здатність до творчої самореалізації;

- уміння здійснювати самооцінювання і самоконтроль;
- уміння здійснювати взаємооцінювання і взаємоконтроль.

Окреслені показники слугували основою визначення рівнів готовності до творчої самореалізації майбутніх фахівців дошкільної освіти: високого, середнього, низького.

Схарактеризуємо якісну характеристику рівнів.

Високий рівень. Студент характеризується внутрішньою позитивною мотивацією до професійної діяльності й навчання та природним прагненням творчого самовираження та самореалізації; сформовані уявлення про професію вихователя дошкільного закладу та позитивне ставлення до педагогічної професії в цілому; до своїх професійно значущих якостей і в цілому до себе ставиться як до особистості-професіонала, постійно співвідносить рівень своєї особистісної й професійної зрілості з ідеальним «образом Я» педагога-вихователя; студент має теоретичні знання та практично використовує методи, прийоми активізації творчого мислення та розвитку критичного мислення в професійній діяльності; вільно оперує поняттєвим апаратом формування готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до творчої самореалізації та розуміє сутність уживаних понять; володіє знаннями про досвід прояву творчості в професійній діяльності вихователя та про здобутки педагогічної інноватики і передового педагогічного досвіду; креативно підходить до вирішення професійних завдань, вміло оцінює власну творчу діяльність, наводить власні приклади на підтвердження певних думок; самостійно оцінює творчу діяльність колег-майбутніх вихователів.

Середній рівень. Студент характеризується зовнішньою мотивацією до професійної діяльності і навчання; відсутнє природне прагнення творчого самовираження та самореалізації; має поверхові уявлення про професію вихователя, нейтрально ставиться до професії педагога; рівень професійно значущих якостей суттєво відрізняється від ідеального «образу Я» педагога-вихователя; володіє теоретичними знаннями, але відсутній досвід практичного використання прийомів, методів активізації творчого мислення та розвитку критичного мислення; у студента є теоретичні знання про творчість, він оперує поняттєвим апаратом, але не розуміє сутності вживаних ним понять; обізнаний з досвідом прояву творчості в професійній діяльності вихователя, про здобутки педагогічної інноватики і передового педагогічного досвіду; частково креативно підходить до вирішення професійних завдань, уміє оцінювати власну творчу діяльність, але не може навести власні приклади на підтвердження певних думок; самостійно не може оцінити творчу діяльність колег, а тому звертається за допомогою до викладача.

Низький рівень. У студента відсутня мотивація щодо професійної діяльності та навчання, наявне ситуативне прагнення до творчого самовираження; має слабкі знання про специфіку професійної діяльності вихователя та педагогічну професію в цілому; відсутній образ «ідеального педагога» та бажання досягати успіхів у професійній діяльності; відсутні теоретичні знання про технології творчої самореалізації особистості; студент не обізнаний з досвідом прояву творчості в професійній діяльності вихователя та не має знань про здобутки педагогічної інноватики і передового педагогічного досвіду; не вміє оцінювати власну творчу діяльність та необ'єктивно оцінює творчу діяльність колег.

Коротко схарактеризуємо компоненти готовності до творчої самореалізації майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Мотиваційний компонент є універсальним компонентом готовності до будь-якого виду діяльності, оскільки висока позитивна мотивація може відігравати роль компенсаторного фактора у разі недостатньо високих спеціальних здібностей або недостатнього запасу в студента необхідних знань, умінь і навичок. Близьку до нашого розуміння позицію знаходимо в Р. Рибнікова, який стверджує, що готовність до професійної діяльності це рівень саморозвитку фахівця, за якого той володіє фаховими знаннями й уміннями, необхідними для виконання професійної діяльності, та є вмотивованим до неї через її емоційну привабливість й усвідомлення її особистісної та суспільної значущості [7, с. 9].

На наш погляд, зазначений компонент, є системоутворювальним компонентом готовності вихователя до творчої самореалізації, тому що саме від мотивів залежить особистісний сенс діяльності. Він відображає визнання творчості як особистої цінності, професійні пріоритети особистості щодо самовизначення та професійної самореалізації.

Виокремлюючи когнітивний компонент ми керувалися тим, що поняття «актуалізація» (actualization) має значення діяльності як процесу, витрати сил (від латинського кореня actus –

вчинок), що має речовий результат. Отже, поняття «самореалізація» означає розумовий, когнітивний аспект діяльності, теоретичну діяльність, роботу особистості на внутрішньому плані, й процес самореалізації особистості проявляється в побудові та коригуванні, перебудові «концепції Я» (включаючи «ідеальне Я») картини світу й життєвого плану, усвідомленні результатів попередньої діяльності (формування концепції минулого).

Когнітивний компонент становить теоретичну базу професійної готовності його основою є система теоретичних фахових знань майбутнього вихователя на достатньо високому рівні, що забезпечує їх використання та широке перенесення у відповідні професійні ситуації.

Систему знань майбутнього вихователя можна вибудувати так: знання з психології, педагогіки та конкретної методики. Психологічні знання та знання з педагогіки дають студентові уявлення про специфіку професії, особливості процесу самовдосконалення особистості тощо, а знання спеціальних методик дозволяють студентові отримати інформацію про особливості конкретних видів професійної діяльності вихователя. До когнітивного компонента також відносимо: професійне мислення, спрямування уваги, сприймання, пам'яті, дії й операції, що необхідні для успішного здійснення професійної творчої діяльності вихователя.

Когнітивний компонент забезпечує формування професійної компетентності майбутнього вихователя, системи ціннісних мотивів, знань, умінь, навичок, особистісно значущих якостей, необхідних для здійснення нормативної професійної діяльності й уміння будувати стосунки в системі «людина – людина» та здійснювати рефлексію власної поведінки.

Домінантна ідея діяльнісного компонента готовності до творчої самореалізації полягає в здатності вихователя до розкриття творчих здібностей та реалізації їх у практичній професійній діяльності; вмінні майбутніх вихователів використовувати творчі інтерактивні технології навчання у практиці навчально-виховної роботи.

Формування діяльнісного компонента готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до творчої самореалізації в професійній діяльності сприяє вдосконаленню творчих умінь та навичок, творчого мислення студентів, здатності генерувати нові ідеї, прогнозувати педагогічну ситуацію; активізує потребу у творчому самовираженні та готовність до творчої самореалізації.

Когнітивний та діяльнісний компоненти готовності необхідно розглядати в тісному взаємозв'язку, тому що способи діяльності вихователя багато в чому залежать від якості та обсягу знань.

З метою формування означених компонентів ми розробили модель формування готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації, в якій структурно-функціонально взаємодіють: мета – формування готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до творчої самореалізації в професійній діяльності; компоненти – мотиваційний, когнітивний та діяльнісний; педагогічні умови (занурення студентів в активну творчу діяльність у процесі фахової підготовки, емоційна підтримка і стимулювання студентів до творчої самореалізації, актуалізація потреби у творчій самореалізації, активізація майбутніх фахівців дошкільної освіти щодо творчої самореалізації, забезпечення стійкої мотивації студентів до творчої самореалізації); етапи підготовки – теоретичний, діяльнісно-творчий, оцінно-результативний; засоби підготовки (нормативні навчальні дисципліни, організація самостійної діяльності, педагогічна практика, спецкурс); критерії та результати (високий, середній, низький); форми роботи (індивідуальні: консультації, діагностика педагогічних знань, умінь, навичок; групові: інтерактивні лекції, бесіди, презентації, тренінги для розвитку творчого мислення; ділові ігри, практичні семінари, професійно-педагогічні тренінги).

Проаналізуємо результати сформованості мотиваційного, когнітивного та діяльнісного компонентів готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до творчої самореалізації.

У процесі дослідження на констатувальному етапі експерименту ми користувалися розробленою нами методичною картою дослідження готовності компонентів майбутніх вихователів до творчої самореалізації в професійній діяльності.

Важливим для нашого дослідження є твердження науковців про те, що потреба в самореалізації задовольняється лише в тій діяльності, що втілює особливий особистісний смисл для людини, що самореалізується, тобто є значущою, передбачає усвідомлення причин і наслідків цієї діяльності. Тому першим складником у структурі готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації є мотиваційний компонент, що передбачає інтерес до обраного напрямку підготовки, прагнення до оригінальних і нестандартних рішень і дій, відкритість до сприйняття нового, творчого досвіду.

Рівень сформованості мотиваційного компонента ми визначали за допомогою анкетування та тестування студентів: анкета «Діагностика навчальної мотивації студентів», тест «Вивчення професійної спрямованості особистості» (за методикою Є. Рогова, адаптованою нами) та діагностика особистісної креативності (Є. Тунік).

За допомогою анкети «Діагностика навчальної мотивації студентів» ми мали змогу виявити головний мотив, яким керувалися студенти, обираючи професію вихователя. Оскільки самореалізація особистості розглядається як свідомий процес найбільш повного розкриття і зростання потенційних та спонукально-мотиваційних сутнісних сил людини, то цей аспект є дуже важливим для процесу формування готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації.

За допомогою методики «Вивчення професійної спрямованості особистості» (Є. Рогова) досліджувані мали можливість переглянути своє ставлення до окремих аспектів професійної діяльності, здійснити саморефлексію, відрефлексувати можливі варіанти самовдосконалення, пошуку відповідей на запитання «Ким я є насправді?», «Чи зможу я реалізуватись як вихователь?». Щоб виник інтерес, необхідно створити мотив, що приведе до досягнення мети. У діяльності, яка сприяє виникненню інтересу, головне місце належить змісту конкретного предмета й унаслідок цього легко запам'ятовується тими, хто навчається (О. Леонт'єв).

Діагностика особистісної креативності (Є. Тунік) дозволила визначити чотири особливості творчої особистості, які виокремлює Є. Тунік: допитливість (Д); уяву (У); складність (С) і схильність до ризику (Р).

У процесі емпіричного дослідження було з'ясовано, що вибір професії та навчально-професійна діяльність майбутніх вихователів є полімотивованими, тобто в їх основі лежать мотиви різних груп, і кожна з них має певне значення для студента на етапі його фахового становлення. Більшість досліджуваних студентів має низький та середній рівні сформованості мотиваційного компонента досліджуваної готовності.

Для з'ясування стану когнітивного компонента готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації ми використовували анкети «Самооцінювання професійних знань», «Оцініть свої особистісні якості», «Знання про творчість, педагогічну творчість, творчу самореалізацію» та методику «Незавершені речення».

Метою анкетування було з'ясувати рівень обізнаності студентів про педагогічну творчість, технології, методики творчої самореалізації особистості й виявити у них рівень розуміння понять «творчість», «педагогічна творчість», «творча самореалізація». За результатами анкетування, студенти мають низький та середній рівні сформованості когнітивного компонента означеної готовності; малообізнані із сутністю поняття «творча самореалізація»; мають достатній рівень фахових знань, досвід професійної творчої діяльності, але не володіють знаннями механізмів творчої професійної самореалізації майбутнього вихователя.

Сформованість діяльсного компонента передбачає вміння майбутніх вихователів вирішувати професійні завдання з позиції вдосконалення, новаторства, інноваційності. Для з'ясування стану сформованості діяльсного компонента готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації застосовували тест на визначення рівня сформованості творчого потенціалу особистості майбутнього вихователя (за методикою А. Шарова, адаптованою нами).

Висновки. Статистичне оброблення отриманих упродовж констатувального експерименту даних засвідчив, що загальний стан готовності до творчої самореалізації в майбутніх вихователів перебуває переважно на низькому і середньому рівнях. Це актуалізувало необхідність удосконалення професійної підготовки майбутніх вихователів та необхідність упровадження педагогічних умов для ефективного формування досліджуваної готовності в процесі професійної підготовки.

Формування готовності майбутніх вихователів до творчої самореалізації залежить від способів і форм організації навчально-виховного процесу у вищій школі, тобто від удосконалення професійно-педагогічної підготовки фахівців дошкільної освіти. Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі вбачаємо в практичному впровадженні в навчально-виховний процес вищих навчальних закладів педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до творчої самореалізації в професійній діяльності.

Список використаних джерел та літератури

1. Любива В. В. Творча самореалізація особистості майбутнього вихователя як науково-педагогічна проблема / В. В. Любива // Стандарти дошкільної освіти : дискурс науки і практики :

матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (11 квіт. 2014 р., м. Київ). – Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. – С. 109–197.

2. Любива В. Творчість – важлива складова професійної самореалізації майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів / В. В. Любива // Проблеми сучасного педагогічного образования. Сер. : Педагогика и психология. – Сб. статей: – Ялта : РИО КГУ, 2014. – Вып. 46. – Ч. 5. – С. 108–114.

3. Любива В. Самореалізація як чинник розвитку творчого потенціалу майбутнього педагога / О. І. Курок, Г. П. Барсуковська, Н. М. Гордій та ін. // Комплексний підхід до формування професійної компетентності майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу : колект. моногр. / за ред. О. І. Курка. – Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2015. – С. 209–224.

4. Любива В. Мотивація як чинник успішної професійної самореалізації майбутніх вихователів / В. В. Любива, В. В. Любивий // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка : зб. наук. праць. Вип. 28 / Глухівський НПУ ім. О. Довженка ; редкол. : О. І. Курок (відп. ред.) [та ін.]. – Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2015. – С. 209–217.

5. Любива В. Формування готовності майбутніх вихователів до творчої діяльності як умова успішної професійної самореалізації у процесі організації фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками / В. В. Любива // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка : зб. наук. праць. Вип. 29 / Глухівський НПУ ім. О. Довженка ; редкол. : О. І. Курок (відп. ред.) [та ін.]. – Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2015. – С. 155–162.

6. Любива В. Критерії та показники рівня готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до творчої самореалізації / В. В. Любива // Zbiór artykułów naukowych. II Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji Aktualni problemi suchasnoï doshkilnoï ta vishhoï osviti (30.05.2016 – 31.05.2016) – Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2016. – С. 166–171. ISBN: 978-83-65207-86-9.

7. Рибніков С. Р. Формування готовності майбутніх екологів до професійно-орієнтованої управлінської діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / С. Р. Рибніков. – Луганськ, 2011 – 20 с.

8. Liubyva Vitalina. The educational technologies as the means of the future preschool teachers' professional self-realization // GESIS – Leibniz Institute for the Social Sciences: Konzept: Scientific and Methodological e-magazine. – Koln, Germany. – URL: <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0168-ssoar-48034-8>

Виталина Вячеславовна Любивая,
ассистент кафедры
дошкольной педагогики и психологии
Глуховского национального педагогического
университета имени Александра Довженко,
e-mail: vitalion07@i.ua

ИССЛЕДОВАНИЕ КОМПОНЕНТОВ И УРОВНЕЙ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ К ТВОРЧЕСКОЙ САМОРЕАЛИЗАЦИИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье описаны основные компоненты готовности будущих воспитателей к творческой самореализации, а именно мотивационный, когнитивный, деятельностный. Принимая во внимание уровни и показатели готовности каждого из вышеназванных компонентов, разработана уровневая структура готовности будущих воспитателей к творческой самореализации: высокий, средний, низкий. Описан констатирующий этап экспериментального исследования.

Ключевые слова: творческая самореализация, готовность к творческой самореализации, компоненты и уровни готовности к творческой самореализации.

Liubyva Vitalina,
assistant at preschool pedagogy
and psychology department
Oleksandr Dovzhenko
Hlukhiv National Pedagogical University,
e-mail: vitalion07@i.ua

COMPONENTS AND LEVELS OF THE FUTURE PRESCHOOL TEACHERS' READINESS TO THE CREATIVE SELF-REALIZATION IN THE PROFESSIONAL ACTIVITY

Introduction. High education cannot be of high quality and European, if we do not pay due attention to the quality of preschool education, which is the first step in the personal development.

The implementation of new concepts of preschool education provides for the preparation of highly competitive, creative (or is able to self-realization) preschool teachers. From this point of view, the studying of the problem preschool education bachelors preparation to self-realization in the profession is very important.

Purpose. The article focuses on the analysis of the ascertaining stage of the experimental study of future preschool teachers' readiness forming to the creative self-realization in the professional activity.

Methods. Theoretical generalization and systematization of the scientific literature; analysis, systematization and generalization of the pilot study data.

Results. The results of experimental research of the, components (motivational, cognitive, activity) and the levels (high, middle and low) of the future preschool teachers' readiness to creative self-realization in the professional activity are presented in the article. There have been analyzed the components of readiness of future preschool teachers to the creative self-realization in the professional activity: motivational (professional establishments, interests, striving for pedagogical work, trend to the use of interactive creative technologies in their pedagogical work); cognitive (knowledge of the essence and the meaning of the pedagogical creative technologies; peculiarities of their using; mastering of the conditions of successful interaction); activity component (professional-pedagogical skills of the future preschool teachers with the use of the interactive creative technologies). The levels of the future pre-school teachers' readiness to the creative self-realization in the professional activity (high, middle and low) according to the results of the diagnostic tests has been shown.

Originality. The analysis of the future preschool teachers' professional training indicates the lack of their readiness forming to creative activity realization; it emphasises on the learning process is the acquisition of knowledge about the characteristics of the development, training and education of the preschoolers. Despite the scientists' scientific interest to the problems of creative development of personality in the conditions of higher school the problem of future preschool teachers' readiness forming to the creative self-realization in the professional activity is insufficiently investigated.

Conclusion. Statistical processing of the experiment obtained data showed that the general state of the future preschool teachers' readiness to the creative self-realization in the professional activity is located primarily in low and middle levels. It is actualizes the necessity of the future preschool teachers' professional training improvement and the need to develop pedagogical conditions for the effective forming their readiness to the creative self-realization in the training process.

Key words: creative self-realization, readiness to the creative self-realization, components and levels of the readiness to the creative self-realization.

References

1. Lyubyva V. V. Tvorchа samorealizatsiya osobystosti maybutn'oho vykhovatelya yak naukovopedahohichna problema / V. V. Lyubyva // Standarty doshkil'noyi osvity : dyskurs nauky i praktyky : materialy Vseukr. Nauk.-prakt. konf., (11 kvit. 2014 r., m. Kyiv). – Kyiv. un t im. B. Hrinchenka, 2014. – S. 109–197.
2. Lyubyva V. Tvorchist' – vazhlyva skladova profesiynoyi samorealizatsiyi maybutnikh vykhovateliv doshkil'nykh navchal'nykh zakladiv» / V. V. Lyubyva // Problemy srovennoho pedahohicheskoho obrazovannya. Ser. : Pedahohyka y psykholohyya. – Sb. statey: – Yalta : RYO K-HU, 2014. – Выр. 46. Ch. 5. – S. 108–114.
3. Lyubyva V. Samorealizatsiya yak chynnyk rozvytku tvorchoho potentsialu maybutn'oho pedahoha / O. I. Kurok, H. P. Barsukovs'ka, N. M. Hordiy ta in. // Kompleksnyy pidkhid do formuvannya profesiynoyi kompetentnosti maybutn'oho vykhovatelya doshkil'noho navchal'noho zakladu : kolekt. monohr. / za red. O. I. Kurka. – Hlukhiv : RVV Hlukhivs'koho NPU im. O. Dovzhenka, 2015. – S. 209–224.
4. Lyubyva V. Motyvatsiya yak chynnyk uspishnoyi profesiynoyi samorealizatsiyi maybutnikh vykhovateliv / V. V. Lyubyva, V. V. Lyubyvyy // Visnyk Hlukhivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka : zb. nauk. prats'. Vyp. 28 / Hlukhivs'kyy NPU im. O. Dovzhenka ; redkol. : O. I. Kurok (vidp. red.) [ta in.]. – Hlukhiv : RVV Hlukhivs'koho NPU im. O. Dovzhenka, 2015. – S. 209-217.
5. Lyubyva V. Formuvannya hotovnosti maybutnikh vykhovateliv do tvorchoyi diyal'nosti yak umova uspishnoyi profesiynoyi samorealizatsiyi u protsesi orhanizatsiyi fizkul'turno-ozdorovchoyi roboty z doshkil'nykamy / V. V. Lyubyva // Visnyk Hlukhivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka : zb. nauk. prats'. Vyp. 29 / Hlukhivs'kyy NPU im. O. Dovzhenka ; redkol. : O. I. Kurok (vidp. red.) [ta in.]. – Hlukhiv : RVV Hlukhivs'koho NPU im. O. Dovzhenka, 2015. – S. 155-162.
6. Lyubyva V. Kryteriyi ta pokaznyky rivnya hotovnosti maybutnikh fakhivtsiv doshkil'noyi osvity do tvorchoyi samorealizatsiyi / V. V. Lyubyva // Zbiór artykułów naukowych. II Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji « Aktualni problemi suchasnoyi doshkil'noyi ta vishhoi osviti » (30.05.2016 - 31.05.2016) – Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2016. – S. 166-171. ISBN: 978-83-65207-86-9.
7. Rybnikov S. R. Formuvannya hotovnosti maybutnikh ekolohiv do profesiyno-orientovanoyi upravlins'koyi diyal'nosti: avtoref. dys.... kand. ped. nauk: 13.00.04 / S. R. Rybnikov. – Luhans'k, 2011 – 20 s., s.9.
8. Liubyva Vitalina. The educational technologies as the means of the future preschool teachers' professional self-realization // GESIS – Leibniz Institute for the Social Sciences: Konzept: Scientific and Methodological e-magazine. – Koln, Germany. – URL: <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0168-ssoar-48034-8>

Отримано редакцією 13.10.2017 р.